

राष्ट्रीय भूमीअभिलेख आधुनिकीकरण
कार्यक्रम, ईःफेरफार आज्ञावलीच्या
अंमलबजावणी अनुषंगाने महाराष्ट्र जमीन
महसूल संहिता १९६६ च्या कलम १५०(२)
मधील दुरुस्तीबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक: राभूआ-०४/२०१३/प्र.क्र.२३३/ज-१
जागतिक व्यापार केंद्र, सेंटर वन इमारत
३२ वा मजला, कफ परेड, मुंबई-५,
दिनांक :- १७ जुलै, २०१४

वाचा -

- १) विधी व न्याय विभाग शासन निर्णय क्रमांक: ९२७/बी, दिनांक ३०.०६.२०१४
- २) सन २०१४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३० बाबतचे असाधारण शासन राजपत्र दिनांक ३०.०६.२०१४

शासन परिपत्रक -

महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता १९६६ (१९६६ चा महाराष्ट्र- ४१) यांचे कलम १५४ मध्ये, शेतीच्या प्रयोजनार्थ उपयोगात आणलेल्या किंवा जिच्या संबंधात अधिकार अभिलेख तयार करण्यात आले आहेत अशा जमिनीवरील कोणताही मालकी हक्क किंवा भार निर्माण करणारा, त्यांचे अभिहस्तांकन करणारा किंवा तो नष्ट करणारा म्हणून अभिप्रेत असलेला कोणताही दस्तए भारतीय नोंदणी अधिनियम १९०८ (१९०८ चा- १६) अन्वये नोंदविण्यात आला असेल तेव्हा अशा दस्ताऐवजाची नोंदणी करणारा अधिकारी ज्या गावामध्ये ती जमीन असेल त्या गावाच्या तलाठ्यास आणि त्या तालुक्याच्या तहसिलदारास उक्त संहितेअन्वये करण्यात आलेल्या नियमाद्वारे विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात आणि विहित करण्यात येईल अशा वेळी त्याबाबत कळविल, अशी तरतुद आहे. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता १९६६ च्या कलम -१५० च्या पोटकलम- (१) मध्ये इतर गोष्टींबरोबरच अशी तरतुद केलेली आहे की, तलाठी उक्त कलम १५४ अन्वये संपादनाची किंवा हस्तांतरणाची कोणताही नोंद फेरफार नोंदवहीत करील. तलाठी, नोंदणी करणा-या अधिका-याकडून त्याला अशी सुचना मिळाल्यावर एका महिन्यात अधिकाराच्या अभिलेखात फेरफाराची नोंद करण्याची प्रक्रिया सुरु करतो. फेरफार नोंदवहीत नोंद करण्याच्या प्रक्रियेतील विलंब कमी करण्याच्या आणि अधिकारांचा अभिलेख वेळेत अद्ययावत करण्याच्या सुनिश्चितीच्या हेतुने, राज्यात एक ई-फेरफार हा संगणकीकृत कार्यक्रम विकसित करण्यात आला

आहे. संपूर्ण राज्यभरात उक्त कार्यक्रमांची प्रभावी अंमलबजावणी करण्याच्या हेतुने आणि या कार्यपद्धतीत, पारदर्शकता आणण्याच्या हेतुने जेथे साठवणुकीचे यंत्र याचा वापर करून कलम १४८-क अन्वये अधिकार अभिलेख ठेवण्यात आले असतील तर, तालुक्यातील तहसिलदारांस कलम १५४ अन्वये तशी सुचना मिळाल्यावर, तहसिलदार कार्यालयातील तलाठी ती सुचना, फेरफारामध्ये ज्याचा हितसंबंध आहे, असे अधिकारांच्या अभिलेखात किंवा फेरफार नोंदवहीवरून त्यास दिसून येईल अशा सर्व व्यक्तींना व त्यात ज्या व्यक्तींचा हितसंबंध आहे असे त्यास सकारण वाटत असेल अशा इतर कोणत्याही व्यक्तीला व तसेच गावाच्या संबंधित तलाठ्यास, लघुसंदेश सेवा किंवा इलेक्ट्रॉनिक मेल किंवा विहित करण्यात येईल असे कोणतेही उपकरण याद्वारे पाठवील. आणि अशी सुचना मिळाल्यावर असा तलाठी फेरफाराच्या नोंदवहीत ताबडतोब नोंद करील, अशी तरतुद करण्याचे प्रस्तावित केले आहे. असेही प्रस्तावित केले आहे की, भारतीय नोंदणी अधिनियम १९०८ (१९०८ चा १६) अन्वये दस्तऐवजांची नोंदणी करणा-या अधिका-यांसमोर ज्या व्यक्ती स्वतः दस्तऐवज निष्पादित करतील, अशा व्यक्तींना तहसिलदार कार्यालयातील तलाठ्याद्वारे अशी कोणतीही सुचना पाठविणे आवश्यक असणार नाही. म्हणून महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता-१९६६ च्या कलम १५० च्या पोटकलम (२) मध्ये यथोचितरित्या सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

त्याअनुषंगाने महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहाने जून २०१४ मधील अधिवेशनात याबाबत सन २०१४ चे विधानपरिषद विधेयक क्रमांक ४ संमत केले आहे. त्यास मा.राज्यपाल महोदयांची संमती प्राप्त झाली असून, त्याअनुषंगाने विधी व न्याय विभागाने “ सन २०१४ चा महाराष्ट्र अधिनियम- क्रमांक ३० ” हा दिनांक ३०.०६.२०१४ रोजीच्या असाधारण राजपत्रात प्रसिध्द केला आहे. सदर अधिनियमाची प्रत सर्व संबंधितांना आवश्यक त्या कार्यवाहीकरीता सोबत पाठविण्यात येत आहे.

०२. सन २०१४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक- ३० अन्वये महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता १९६६ च्या कलम १५० च्या पोटकलम (२) मध्ये परंतुक समाविष्ट करून खालीलप्रमाणे दुरुस्ती करण्यात आली आहे.

“ परंतु, जेथे साठवणुकीचे यंत्र याचा वापर करून, कलम १४८ क अन्वये अधिकार अभिलेख ठेवण्यात आलेले असतील, तर, तालुक्यातील तहसिलदारास, कलम १५४ अन्वये सुचना मिळाल्यानंतर, लगेचच, तहसिलदार कार्यालयातील तलाठी ती सूचना, फेरफारामध्ये ज्याचा हितसंबंध आहे, असे अधिकारांच्या अभिलेखात किंवा फेरफार नोंदवहीवरून त्यास दिसून येईल अशा सर्व व्यक्तींना आणि त्यात ज्या व्यक्तींचा हितसंबंध आहे असे त्यास सकारण वाटत असेल अशा इतर कोणत्याही व्यक्तीला व त्याचबरोबर, गावाच्या संबंधित तलाठ्यास लघुसंदेश सेवा किंवा इलेक्ट्रॉनिक मेल किंवा

विहीत करण्यात येईल असे इतर कोणतेही उपकरण, याद्वारे पाठवील, आणि अशी सुचना मिळाल्यानंतर गावाचा तलाठी,तातडीने, फेरफार नोंदवहीत नोंद करील. ”

“परंतु असे की, भारतीय नोंदणी अधिनियम, १९०८ अन्वये दस्तऐवजांची नोंदणी करणा-या अधिका-यासमोर, ज्या व्यक्तींनी स्वतः दस्तऐवज निष्पादीत केले असतील, अशा व्यक्तींना, तहसिलदार कार्यालयातील तलाठ्याद्वारे,पहिल्या परंतुकान्वये तरतुद केलेली अशी कोणतीही सुचना पाठविणे आवश्यक असणार नाही. ”

०३. सदर सुधारित तरतुदीप्रमाणे आवश्यक ती कार्यवाही तात्काळ करण्यात यावी. तसेच, या सुधारणेला सर्व जिल्ह्यात मोठ्या प्रमाणावर प्रसिध्दी देण्यात यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०७१७१६०२५५६५१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(एस.एस.पाटील)

शासनाचे उप सचिव

प्रत,

१. मा.राज्यपाल महोदय यांचे सचिव,राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री महोदयांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
३. मा. मंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव./वि.का.अ., मंत्रालय, मुंबई-३२,
४. मा. राज्यमंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव. वर्ल्ड ट्रेड सेंटर, ३२ वा मजला, मुंबई-०५,
५. महालेखापरीक्षक (लेखा/अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर
६. महालेखा परिक्षक (लेखापरीक्षा), मुंबई/नागपूर
७. मा.अ.मु.स.(महसूल) यांचे वि.का.अ.,महसूल व वन विभाग, वर्ल्ड ट्रेड सेंटर,३२ वा मजला,मुंबई.
८. प्रधान सचिव (विधी व परामर्शी) यांचे स्वीय सहायक, विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय,मुंबई-३२
९. प्रधान सचिव, विधान मंडळ सचिवालय, विधान भवन,मुंबई-३२
१०. सर्व मंत्रालयीन विभाग

- ११.सर्व विभागीय आयुक्त,
१२. जमाबंदी आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १३.सर्व जिल्हाधिकारी,/ सर्व अप्पर जिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय.
- १४.सहसचिव/उपसचिव, महसूल व वन विभाग, वर्ल्ड ट्रेड सेंटर, ३२ वा मजला, मुंबई-०५,
- १५.सर्व उप सचिव (ब- शाखा), विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय,मुंबई-३२
- १६.सर्व उप विभागीय अधिकारी/ सर्व तहसिलदार
१७. “ज” समूहातील, सर्व कार्यासने, महसूल व वन विभाग मुंबई
१८. कक्ष अधिकारी (ल-१), महसूल व वन विभाग, वर्ल्ड ट्रेड सेंटर, ३२ वा मजला, मुंबई
- १९.निवडनस्ती(ज-१)

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग आठ

वर्ष ६, अंक २५]

सोमवार, जून ३०, २०१४/आषाढ ९, शके १९३६

[पृष्ठ २, किंमत : रुपये २७.००

असाधारण क्रमांक ८२

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम आणि विधी व न्याय विभागाकडून आलेली विधेयके (इंग्रजी अनुवाद).

In pursuance of clause (3) of article 348 of the Constitution of India, the following translation in English of the Maharashtra Land Revenue Code (Amendment) Act, 2014 (Mah. Act No. XXX of 2014), is hereby published under the authority of the Governor.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

SANGITRAO PATIL,
Principal Secretary to Government,
Law and Judiciary Department.

MAHARASHTRA ACT No. XXX OF 2014.

(First published, after having received the assent of the Governor, in the "Maharashtra Government Gazette", on the 30th June 2014)

An Act further to amend the Maharashtra Land Revenue Code, 1966.

Mah. WHEREAS it is expedient further to amend the Maharashtra Land
XLI of Revenue Code, 1966, for the purposes hereinafter appearing; it is hereby
1966. enacted in the Sixty-fifth Year of the Republic of India as follows :—

1. This Act may be called the Maharashtra Land Revenue Code Short title.
(Amendment) Act, 2014.

Mah. 2. In section 150 of the Maharashtra Land Revenue Code, 1966, to
XLI of sub-section (2), the following provisos shall be added, namely :—
1966.

Amendment of
section 150 of
Mah. XLI of
1966.

"Provided that, where the record of rights are maintained under section 148A by using the storage device, as soon as the *Tahsildar* in the *Taluka* receives an intimation under section 154, the *Talathi* in the *Tahsildar* office shall send it to all persons appearing from the record of rights or register of mutations to be interested in the mutation and to any other person whom he has reason to believe to be

interested therein and also to the concerned *Talathi* of the village, by short message service or electronic mail or any such device as may be prescribed; and upon receipt of such intimation, the *Talathi* of the village shall immediately make an entry in the register of mutations :

Provided further that, no such intimation as provided under the first proviso shall be required to be sent by the *Talathi* in the *Tahsildar* office to the persons who have executed the document in person before the officer registering the document under the Indian Registration Act, XVI of 1908. ”.